

Editörden

Editorial

Neyyire Yasemin YALIM^a

Türkiye Biyoetik Dergisi (TJOB)'un 2021 yılındaki ilk sayısı (Cilt 8 Sayı 1/2021 Bahar Sayısı) ile sizlere “Merhaba” diyoruz. Bir yılı aşkın süredir yaşamakta olduğumuz COVID-19 pandemisi aşı uygulamasına ve alınan tüm önlemlere karşın etkisini sürdürüyor. Bu süreçte; önce alınan önlemlerin değersel açıdan ele alınıp incelenmesi, ardından aşı geliştirme çalışmalarının bilim etiği açısından tartışılması, son olarak da dünya genelinde yapılması gereken aşılama çalışmalarının ortaya koyduğu adalet sorunu gündemimizi oluşturdu. Gelinen noktada insanlığın pandemi öncesi yaşama dönüp dönemeyeceği sorusu hâlâ yanıt ararken, en iyimser tahminler bile önümüzde daha gidilecek epey bir yolun olduğu konusunda hemfikir.

Bu sayıda okurlarımıza yedi makale sunuyoruz. Bunlardan ilki, **Emine Korkmaz** ve **Sevda Korkut**'un COVID-19 pandemisinin özellikle hemşirelerin mesleki uygulamaları sırasında deneyimledikleri ahlaki sıkıntı üzerine etkisini ele aldıkları kuramsal çalışmadır. Çalışmada ahlaki sıkıntı kavramı çok boyutlu olarak inceleniyor ve bu sorunla başa çıkma yolları öneriliyor.

Pakize Özçiftçi Yılmaz, **Murat Aksu** ve **Osman Elbek** tarafından sunulan ve bronkoskopi işleminde video bilgilendirmenin aydınlatılmış onam ve anksiyete üzerine etkisini ele alan ikinci çalışma, tümüyle farklı bir konuda olmasına karşın, COVID-19 pandemisi sırasında yoğun bakımlarda yapılan müdahalelerin hasta ve hasta yakınları tarafından kavranmasında etkili olabilecek bir yöntemi ortaya koyarak güncel bir katkı da sağlıyor. Yöntemin sağlık alanındaki pek çok uygulamada kullanılabileceği anlaşılıyor.

Bosede Ehelamioke Adebayo ve **Janet Atinuke Akinmoladun**, fetal kardiyak anomalilere ilişkin prenatal tanı olanaklarının yol açtığı etik sorunları ele aldıkları çalışmalarında, Sahra-altı Afrika'da yer alan Nijerya'daki durumun etik çözümlenmesini gerçekleştiriyorlar. Prenatal test uygulamasının çeşitli nedenlerle sınırlı olduğu, konjenital anomali nedeniyle gebeliği sonlandırmanın yasadışı sayıldığı ülkede gebelerin ve sağlık çalışanlarının karşı karşıya kaldıkları ikilemlere ışık tutuyorlar.

Mustafa Levent Özgönül, **Nurcan Kırca**, **Yeliz Karaçar** ve **Kerime Bademli** hemşirelik öğrencilerinin mesleki benlik kavramı ve ahlaki duyarlılıkları arasındaki ilişkiyi ele aldıkları araştırmalarında araştırma grubunda ahlaki duyarlılık puanlarındaki azalma ile yüksek mesleki benlik kavramı arasında bir ilişki ortaya koyuyorlar.

Tıp fakültesi ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin sağlık okuryazarlık durumunu ve etkileyen etmenleri değerlendirdikleri araştırmalarında **Mukadder Gün**, **Filiz Aslantekin** ve **Nuriye Karadağ**, araştırma grubunda yer alan geleceğin sağlık çalışanlarının sağlık okuryazarlığı düzeyinin yeterli olmadığını bildiriyorlar. Bulguları, sağlık okuryazarlığının tüm sağlık mesleklerinin hizmet kalitesindeki kritik işlevi dikkate alındığında, bu yeterliliğin geliştirilmesi gerektiğine ilişkin önemli bir uyarı niteliğindedir.

Hindistan'da anestezi ve yoğun bakım alanında uzmanlık öğrencisi olan **Sarabjeet Chhabra**, uzmanlık eğitimi sürecinde yaşanan fiziksel, ekonomik, ruhsal ve cinsel taciz deneyimlerini görünür kılıyor. Yazar öncelikle böyle bir sorunu bütün çıplaklığıyla ortaya koymanın ve bir sorun olarak kabul etmenin zorunluluğunun altını çiziyor. Böylece ülkemizde de örnekleri yaşanan bu soruna çözüm bulmak için bize düşünme fırsatı veriyor.

^aProf. Dr., Türkiye Biyoetik Derneği ✉ yalimx001@yahoo.com

Filiz Bulut, “Lorenzo’nun Yağı” filminin etik analizini Eleştirel Anlatı Okumaları bölümü için kaleme aldı. Modern tıbbın yetersiz ya da çaresiz kaldığı durumlarda bilim dışı ya da bilimsel olarak uygunluğu kanıtlanmamış yöntemlerin kullanılıp kullanılmayacağı, bu tür yöntem ve ürünler için yarar/zarar analizi yapılıp yapılamayacağı sorularına yanıt aradı. 1992 yılı yapımı olan filmin, günümüzde COVID-19 salgını nedeniyle yapılan çalışmalara ilişkin tartışmalarla gösterdiği benzerlik şaşırtıcı olduğu kadar öğretici de.

Yedinci cildin son sayısı için kaleme aldığım Editörden yazısını 2021 yılının hepimiz için sağlıklı, mutlu, huzurlu, verimli ve başarılı bir yıl olması, yeniden yüzyüze iletişimde bulunabileceğimiz günlerin gelmesi dileğiyle bitirmiştım. Umarım gelecek sayılarda bu doğrultuda daha umut verici gelişmeleri paylaşabiliriz. Yeni cildin ilk sayısını her zamanki gibi keyifli okumalar dileklerle ilginize ve bilginize sunuyorum.

Prof. Dr. Neyyire Yasemin YALIM